

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. Quomodo Angeliassumant corpora?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Ecclesia virorum post se trahet: sepe enim numerus definitus in S. Scriptura sumitur pro indefinito. Unde tamen locum istum de Angelorum ruina explices, tamen tertiae partis

nomine, non tam determinata quantitas, quam ingens quaedam & indefinita multitudo esse accipienda.

DISPUTATIO XXVIII.

DE

Angelis comparatis ad corpora.

Ad q. 51. & seq.

Angelus dupliciter comparari potest ad corpus, vel primò ut illud sibi, secundo ut se corpori applicet. primum fit per corporum assumptionem, alterum per existentiam in loco, aut motum ex loco in locum. Nunc ad primi considerationem procedendum.

ARTICULUS I.

Quomodo Angeli assumant corpora?

SUMMARI A.

1. Angeli sepius apparent per immutationem phantasiae.
2. Etiam vere assumunt corpora.
3. Condiciones ad assumptionem requisita.
4. Utuntur potissimum aëre & exhalationibus.
5. Assumunt plerumque corpora humana figura.
6. Idque virtute propria.
7. Anima separata virtute propria non assumit corpus.
8. Angeli in corporibus assumptis non exercent opera vite.
9. Non possunt physicam formam educere è subjecto.
10. Lucem tamen probabiliter produciunt.
11. Quomodo magi Egyptii potuerint convertere virgas in serpentes, & aquam in sanguinem?
12. Magica metamorphoses quomodo contingant?
13. An uni demonum potestas supra alterum?
14. Nil immediate, bene tamen mediate aliquid potest demon in animas viventium.
15. Nequit demon ad vivos reducere animas.
16. Magna Angelorum potestas in corpora hominum.

§. I.

Asseritur & exponitur modus assumendi corpora.

1. **C**ertum est primò, Angelos tam bonos, quam malos sepius apparere hominibus per solam immutationem vel phantasiae & sensuum internorum, vel etiam externorum. Ita quippe Angelus S. Josepho in somnis, ita tribus Magis apparuit. Ita Dæmon sepe numero strigibus & sagis illudit.
2. Nihilominus certum est secundo, Angelos aliquando vere aliquod corpus assumere, & sub visibili specie hominibus apparere, colloqui &c. Ita factum veteris, tum novi testamenti historia testatur. Nam apparitio, quæ Angeli Abrahamo, Lotho, Jacobo, Tobia, aliisque apparuerunt, de imaginaria visione explicari nequeunt, partim, quia verba Sac. Script. detorquebantur in sensum

improprium, partim, quòd, ut loquitur S. D. illud, quod imaginaria visione videtur, est in sola imaginatione videntis, unde non videtur indifferenter ab omnibus, sed Angeli, qui Abrahamo apparuerunt, videbantur à tota ejus familia, & qui Lotho apparuerunt, ab omnibus Sodomitis, &c.

Rursus, quòd dæmon Evæ in paradiso, quòd Angelus Gabriel Beatissimæ Virgini, quòd Angelus Christo sanguinem sudanti apparuerit, quòd diabolus eundem tentans in templi pinaculum & montem excelsum transfulerit, de corporea, &c. visibili apparitione est accipiendum, tum ob prædictam verborum proprietatem, tum quòd dæmoni ad immutandam Christi Domini, vel Evæ in statu innocentie degentis phantasia nullus potuerit esse accessus.

Quæritur ergo, quot & quænam sint conditiones ad corporum assumptionem requisita?

Respondeo, esse tres 1. ut Angelus uniat corpori 2. seu motori mobili. 3. ut in assumpto corpore vel suas, vel superioris personæ intelligibiles proprietates repræsentet. Ita S. D. hic q. 51. ubi simul habes quatuor causarum genera ad corporum assumptionem concurrentia. Nam causa efficiens est Angelus motor, finalis est repræsentatio proprietatum, materialis est corpus mobile, formalis unio ordinata ad repræsentationem proprietatum. Nunc singulæ conditiones probantur: assumere est ad se sumere, quod nequit intelligi absque aliqua unione, & hæc prima conditio. Porrò aliud genus unionis inter Angelum & corpus dari non potest, quàm motoris ad mobile: aut enim esset unio physice compositionis inter materiam & formam; & hæc esse non potest, cum ex dictis constet, Angelum non esse corporis formam substantialem, multò minus accidentalem: aut esset unio hypostatice, ut ex utroque fieret unum suppositum: sed & hæc in creatura implicare docent communis Theologi in Tract. de Incarnat. ergo remanet unio motoris ad mobile, quia Angelus assumendo corpus, illud format, movet & applicat ad diversas operationes.

nes, & hac conditio altera. Tandem sola unio motoris ad mobile non sufficit, aliis intelligentiis, quæ sphaeram cælestem intorquet, dicretur carum assumere, & demon energumenum obfidens dicretur illius corpus; & nubes in aère densans, nubes dicretur assumere. Requiritur ergo tertia conditio, ut in assumpto corpore repræsentent intelligibiles qualitates, vel proprias, vel alterius superioris intelligentiæ, præsertim DEI. Hoc si fiat, non tam Angelus, quam DEUS apparere dicitur, siquidem legatus non tam suam, quam mittentis personam repræsentat.

§. II.

Corollaria.

Inferes primò: Quamvis è quolibet Elemento, aut pluribus inter se mixtis Angeli possint corpus assumere, cum ad motum localem Angelis corpora obediant, plerumque tamen ex aère assumi, quæ ut habet S. D. q. 6. de pot. a. 7. ad 7. *aër potest inspirari facilliter, & sic figuram recipere & retinere, & per aliquam lucidi corporis oppositionem diversimodè colorari, sicut in nubibus patet.* Videtur etiam vapor & fumus assumendis corporibus servire, præsertim in demonum apparitionibus; inde enim fit, quòd, cum dispant, exsubita peccatorum exhalationum resolutione terretimum odorem post se relinquunt.

Inferes secundò. Ab Angelis plerumque assumi corpora humana figuræ, quippe significandis eorum intelligibilibus proprietatibus commodiora; ab iis tamen etiam figuras rerum irrationalium assumi posse, cum per illas hujusmodi proprietates indicantur. Imò de facto assumunt: nam Angelus Israëlitas duxit per desertum in columna nubis & ignis. Ut nil dicam de Dæmonibus, quos modò in specie talacis hirci, modò grannicentis porci, modò alterius bestia vel monstri homines vexasse, hinc inde deportasse, docent historiae, nec non sagarum & magorum confessiones in Sacris Jussitibus tribunalibus.

Inferes tertio. Hanc corporum assumptionem ordinatè fieri virtute propriâ: fit siquidem aëris, vaporis, fumi condensatione, spillatione, quæ nata conlequi ad motum localem omnino subest Angelicæ activitati: Sanè cum cacodæmones sæpe ad pessimos effectus assumunt corpora, divinæ virtutis & miraculo ejusmodi assumptio adscribi nequaquam potest. Dixi tamen ordinariè, quia in apparitionibus supernaturalibus etiam Divinam virtutem ad formanda Angelis corpora quandoque concurrere verisimile est. & colligitur ex S. D. hic a. 2. ad 3.

§. III.

Varia quæstia resolvuntur.

Quæres primò. An etiam anima separata possit virtute nativâ corpus assumere? R. Verius non posse: ut enim D. Thom. q. 117. a. 6. *anima naturaliter non movet nisi corpus vivificatum, unde etiam membra corporis mortificata nullam ab ea motum recipiunt.* Si quando igitur anima separata sive beata sive damnata, sive purgatorii flammis addicta hominibus apparent, hæc accidit virtute Divinâ istis transeunt, beatis

verò vi statûs beatifici permanenter communicat.

Quæres secundò, an Angeli in corporibus assumptis possint exercere opera vitæ? 8.

Respondeo, non posse, nisi æquivoçè & similitudinariè. operatio quippe vitalis essentialiter est à principio vitæ conjuncto, quòd Angelus non est. Quæ ergo ratione Angeli loquantur, progrediuntur? dæmones ad magorum incantationes producunt serpentes, ranas, &c. imò & fatus humanos generant? Respondeo, Angelum loqui locutione non vitali, sed emortuâ, in quantum articulata sonitus expressione voces humanas imitatur. Sed nec aliâ ratione progreditur, nisi quatenus corpus assumptum de loco in locum promovet. Ranas & serpentes producit non aliqua propriâ virtute generativâ, sed celerrimè, ut potest, applicando activa passivis. Quodsi aliquando ad humanam generationem velariâ libidine concutit (de quo multi dubitant) haud aliter tamen id fieri potest, quàm ministerialiter, semen decilum de loco transferendo in locum ut habet S. D. hic q. 51. a. 3. ad 6.

Quæres tertio. An Angelis corpora obediant non tantum ad motum localem, sed etiam ad educationem & receptionem formarum naturalium? 9.

Respondeo negativè cum communi Theologo: nullum quippe est fundamentum tubitantiæ Spirituali toto ordine distinctæ & per solas animæ potentias intellectum & voluntatem operanti attribuenti virtutem corpoream, in qua formaliter vel eminenter formarum corporearum effectus contineatur. Unde juxta D. August. l. 3. de Trinit. & S. Th. l. 3. contr. gent. c. 108. certissimum est, magos dæmonèque nihil prolius posse, quòd naturam superat, vel immutat legem, ac ordinem Universi.

Merito tamen lux videtur excipienda ab hac regula universali, Angelisque concedenda virtus productiva lucis, tanquam qualitatis intentionalis, & ad spirituales proximè accedentis, non actione alterativâ, sed perfectivâ solum productibilis. Fundamentum habetur à S. Scriptura, ubi asseritur, quædam loca ab Angelis sensibiliter luce se illuminata: quemadmodum Act. 12. *Angelus Domini adstetit, & lumen resulsit in habitaculo.* Luca 1. *Angelus Domini stetit juxta illos, & claritas DEI circumfulsit illos.* Matth. 28. *Erat autem aspectus ejus, sicut fulgur.* De Beatis quoque dicitur, Apoc. 12. *quòd afferent gloriam suam & honorem in cælestem civitatem:* ergo id multò magis de Angelis sentiendum: sed gloria illius cæli Empyreï potissimum in luce consistit, per quam verisimile est, influere in hæc inferiora, juxta doctrinam D. Th. inf. q. 66. a. 3. ad 2. Atque ita sentit Reverendissimus Reding. cum Jo. à S. Th.

Quæres quartò. An magi Ægyptii ope dæmonum suas virgas verè poterint convertere in serpentes? aquam convertere in sanguinem? producere ranas? &c. prout refertur Exod. 7. 11.

Cajetani opinio est: dæmones occultè applicando activa passivis virgas ad corruptionem præviè dispositas vertisse in veros serpentes. Sed quis credat virgas adeo remotas à natura serpenti-

tis unico quasi momento citra miraculum potuisse serpentis perfecti naturam inducere; præsertim cum serpentes naturaliter producantur ex parentis semine? Bonifertius cenfet ad mentem Tertulliani, Iustini M. Ambrosii, & Hieronymi, quos allegat, imaginariâ sensuum deceptione inania serpentum simulacra loco virgarum spectantibus fuisse objecta: proinde non fuisse conversionem virgarum in serpentes, nisi juxta vulgi existimationem.

Contrâ tamen est primò: quòd S. textus tam magorum, quam Moysis virgas indiscriminatim dracones vocat: Unde cum Moysis virga fuerit in verum serpentem versa, etiam magorum serpentes de veris, & non tantum apparentibus sunt accipiendi.

Secundò. Quomodo serpentes magorum fuissent à Moysis virga devorati, si reverà virgæ, serpentes non nisi imaginariè adfuissent? An dæmonis potestas erat, etiam Moysis sensibus illudendi? vel an Moysi facultas deerat fallaces præstigias confundendi? an denique conveniens erat, ut DEUS ad deceptorum devorationem serpentum miraculo concurreret? Tertio in quinto signo nimirum in cyniphum productione magi defecerunt, dicentes. *Digitus DEI est hic*: igitur in prioribus etiam signis non imaginariè, sed verè serpentes, sanguis, ranæ fuere exhibitæ. Igitur.

Respondeo cum Lyrano, Abulensi, Menochio, Cornel. à Lap. ad mentem D. Augullini & Theodor. fuisse exhibitos veros serpentes, sanguinem, ranas. Exhibitos, inquam, non tamen serpentes ex virgis physicè productos & generatos: id quippe dæmonum luperat potestatem; sed quia per motum localem celeritè allatis, & pro virgis magorum occultè subtractis, substituti fuere.

Similiter de sanguine est dicendum, non potuisse magos suis præstigiis efficere, ut aqua verè verteteret in sanguinem; cum enim sanguis viâ naturali non nisi intra venas & corpora animalium generetur, ejusmodi effectus vires naturæ superat, sed quia vel aquas rubeo colore, & sapore sanguineo admixtis idoneis corporibus imbuerunt, ut vult Menochius, vel quòd litteræ proprius, sanguinem pro aqua substituerunt, prout subinde videtur contingere; cum agrestes ubera vaccarum mulgentes pro lacte sanguinem in mulcetro reperjunt maleficio impediti, ne lac mulgeant. De ranis verò non invitus concesserim, illas ope dæmonum verè fuisse productas miscendo activa passivis, cum earundem ex putris materiæ mixtura facillima sit generatio.

12. Sic etiam expones mirabiles quasdam metamorphoses, quæ vel de strigibus & sagis passim recensentur, quòd fuerint in lupos, bufones, felles, &c. mutata; vel quæ in gentiliis libris reperiantur, ut quòd Iphigenia in cervam, socii Diomedis in aviculas fuerint conversi, prout observat S. Augustinus l. 18. de civ. c. 18. neque enim aliqua physica corporum alteratio intervenisse censenda est: sed motu locali, spiritus maligni corpus aliquod intuentium oculis subduxere, alio corpore in vicem substituto, tantâ quidem celeritate, ut intuentes unum corpus in aliud commigrasse sibi persuaserint. Multæ etiam immuta-

tiones Circeis fabulis perfimiles solâ phantasia illusionem modò ex parte illorum, qui se transmutatos putant, modò ex parte videntium solent contingere. Quod de Nabuchodonosoris mortuorum orphosi sacra pagina refert, Divina virtutè adscribendum, quæ juxta D. Gregorii M. l. 1. Moral. c. 8. interpretationem litteræ inhaerentem regii corporis temperamentum, nec non figuram magna ex parte in ferinam commutavit: unum factum, ut quadrupes incederet, sanòque vereretur.

Quæres quintò. An uni dæmonum sit potestas & præcellentia supra alterum? Respondeo, imperfectam aliquam ordinum distinctionem, & subordinationem communiter à PP. & Theologis in dæmonibus agnoscere, de qua cum S. Th. q. 109. a. 1. & 2. aliqua suo loco dicemus. Ex qua aliorum supra alios præcellentia fit, ut & aliqui magorum & præstigiatorum sint aliis potentiores. Exemplum refert Jo. Dubravius rerum Bohem. l. 23. Wenceslaus Imperator & Rex Bohemorum Sophia Principis Baviaræ Filiam uxorem duxerat. Hic cum sciret generum ludicris spectaculis & magicis præstigiis delectari, cum pluribus ludicibus insignem præstigiatorum Pragæ deduxerat: qui cum suæ artis ludibrio spectantium oculos raperet, eni! Zypho Wenceslaus magus inter spectatores præsens sese propius ad artificem confert, moxque ore ad aures usque delibentem ipsum cum omni apparatu torum devorat, solus calceos, tanquam luto sordidos expuens: moxque sece slum petens ventrem insolitâ eisdem gravem in labrum aquâ plenum exonerat, ac præstigiatorum ejectionem, torumque madidum publico spectatores risui exhibet. Ex quo patuit unius præstigias, alterius præstigiis & imaginariis illusionibus fuisse superatas.

Quæres sextò: Utrum dæmon possit immutare animas viventium? Certum est dæmonem immediatè in substantias & spirituales animæ potentia nihil posse; is quippe intimus illapsum non nisi causæ efficienti & creatrici, DEO soli competat. Mediatè tamen potest primò in anima eiere vires animi affectiones, ut dolorem, gaudium, iracundiam, amorem, odium, &c. idque vel extrinsecus objectis rerum speciebus, quæ ad concitandos ejusmodi affectus sunt idoneæ, vel humores, qui sunt ejusmodi affectuum quasi sedes & causa materialis, concitare. Potest secundò etiam spiritum quandam ecstasim & raptum causare duplici modo: primò ut obstruat meatus, quibus spiritus sensitivus cerebro ad exteriores sensus permeat, quibus obstructis corpus à sensuum officiis impediti necesse est, ut somniantibus contingit. Secundò spiritus sensitivus ab externis ad interiorum sensuum organa avocando & cohibendo, ne ad externa disfluant: ex qua intentione & abstractione spirituum communiter raptus solet contingere: & hoc modo fiunt sagarum & magorum ecstasies, cum sopitis externis sensibus nescio, quæ vidisse & peregrisse se arbitrantur.

Quæres septimò. An dæmon possit facere, ut anima à corpore soluta in corpus vel ad vires redeat? Occasionem huic dubio præber història Regum l. 1. c. 28. ubi Pythonissa dicitur Samuellem succitasse ad Saulis petitionem.

Respondet, nec corpori, nec aspectui viventi animam e corpore egressam à demone posse restitui. Non corpori, quia anima non restituitur corpori, nisi per resurrectionem totius compositi humani, quæ omnes naturæ vires integerrimè superat: non aspectui viventium, id enim ordini naturæ adversatur, in quo solus solus Author dispensare potest: anima quoque non nisi Divinâ virtute aspectabile corpus assumit, ut in antecedentibus dictum. Ad Samuelis apparitionem D. Augustini I, de cura pro mortuis, S. Scripturæ conformior, & ideo communior Interpretum responsio est: ipsam animam Samuelis non virtute Carminis Magici à Pythonissâ prolata, sed nutu & Imperio DEI, non in redivo, sed in assumpto corpore Sauli apparuisse, ut impium Regem corripere; & denuntiatae mortis metu ad penitentiam provocaret.

16. Quartus octavo. Quidam Angelus possit in corpora hominum?

Respondet: posse quamplurima, & quæcumque motum localem, & applicationem activorum apta sunt consequi, modò DEUS voluerit aut permiserit, veluti patet ex Job. c. 2.

Potest igitur humani corporis compagem magno cum dolore distrahere, rapere, discerpere, collidere, totum temperamentum momento solvere, hisque omnibus modis animam etiam elidere. Potest cadaverat diu sevirare in corrupta, indu-

cere humores salios, sulfureos, vel aromaticos putredini resistentes. Et quæ de humanis corporibus, ea à fortiori de animalium brutorum corporibus affirmanda sunt.

Huc pertinent innumera damna, quæ ex pacto explicito vel implicito homines malefici, seu potius demon ad malefici cooperationem corporibus inferre solet, sive per fascinationem magicam, cum demon ad malignum aspectum sagæ vel magi nocivam qualitatem corpori aspectu inducit; sive veneficio, quo sagæ gravissimos morbos, & mortem ipsam aliis accersunt: quod rursus pluribus modis contingit, videlicet inunctione, cum dormientes malignis liquoribus perungunt: inhalatione, quâ in Sylva Hercinia sagæ quædam, dum à carnifice rogo imponeretur, eidem in faciem insufflans, mox totum corpus Leprâ conpersit, quâ intra paucos dies absumptus est: item instillatione, cum sagæ infantes lactando maleficium instillant, vel exugendo puerorum ubera tabidos reddunt, qui modus strygam & lamiarum est proprius; sive maleficiis sub lecto, aut limine maleficandi latenter absconditis; sive philtro, quo ceteris impati amoris astus; sive ligamine, quo impeditur conjugalis congressus: sive ceteris imaginibus, quas pungendo vel liquefaciendo illos, qui per imagines defiguntur, etiam remotè distantes demon excruciat: aut sensim labe consumit, de quibus Sprengerus p. 2. Mallei. q. 1. c. 16.

ARTICULUS II.

Quomodo Angeli sint in loco?

SUMMARIA.

1. Veritas Catholica.
2. Angelus formaliter in loco connaturali constituitur per suam operationem.
3. In loco violento constituitur per passionem.
4. Exponitur axioma philosophicum quod esse sit prius, quam operari.
5. Plures instantia objectæ solvantur.
6. Absurda objectæ remouentur.
7. Angelus potest esse in minori, non in majori loco infinitum.
8. Perfectiori Angelo respondet locus major.
9. Angelus non potest simul esse in duobus locis adæquatis, bene in inadæquatis à se distantibus.
10. Plures Angeli simul possunt esse in eodem loco adæquato materiali, non formali.
11. Unus Angelus non potest esse physice præsens in alterius Angeli essentia.
12. Quomodo demones existant in corpore energumæni?

S. I.

Exponitur ratio formalis Angeli existendi in loco.

1. Angelos esse in loco plurimis Scripturæ Testimonis manifestum sit, è quibus discimus, bonos Angelos accessisse ad Abraham. Loth, Jacobum, Beatissimam Virginem, Christum Dominum. Malis verò præparatum esse ignem æternum, eorum locum non amplius esse inventum in celo, &c. Sunt tamen in loco non circumscripti.

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. I.

vè, cum careant quantitate molis, sed definitivè, eò quòd ita sint in uno loco, ut simul non sint in altero. Sed per quid Angelus formaliter est in loco corporeo?

CONCLUSIO I. In loco connaturali Angelus formaliter constituitur per suam operationem virtualiter transcurrentem. Ita S. D. q. 52. a. 1.

Ratio est: Angelus non potest esse in loco, nisi æquivocè per contactum virtutis: sed hic est operatio: ergo, major probatur. inprimis à paritate corporum: corpora formaliter constituuntur in loco circumscriptivo per contactum formalem ad superficiem corporis ambientis: (veluti ex Philosophia suppono:) ergo Spiritus, qui solam habet quantitatem virtutis, formaliter constituitur in loco per contactum virtutis.

Deinde probatur inductione: nisi contactus virtutis esset Angelo occupandi locum, tunc esset vel ipsa eius substantia, vel superaddita modalis ubicatio: atqui neutrum est: Non substantia Angeli, quia hæc, ceu spiritualis, nullam habet proportionem cum loco corporeo; est ex se indifferens ut sit vel non sit in loco, sit in hoc vel in illo loco: (unde etiam meliores Philosophi ne quidem corpoream substantiam permittunt esse sufficientem rationem ubicandi) cumque sit indivisibilis, non potest esse ratio, cur modò sit in majori, modò in minori loco: ergo neque quòd absolute sit in loco. Non etiam modalis ubicatio: hanc enim, ut omnem aliam in-

K k

trin.